

Jaroslav Krejčí pětasedmdesátníkem

V plném zdraví a v aktivní tvůrčí vědecké činnosti se dožil 85 let emeritní profesor Univerzity v Lancasteru Jaroslav Krejčí, český učenec interdisciplinární orientace, v níž nechybí ani velký díl sociologického myšlení. V *Sociologickém časopisu* publikoval po svém propuštění z politicky motivovaného totalitního věznění v roce 1968 dvě závažné stati z oboru teorie světových revolucí a v roce 1996 úvahu o komparativním historickém přístupu jako sjednocujícím principu humanitních a sociál-

ních věd, kterou začal zobecňovat své celoživotní dílo. K uctění jeho životního jubilea uspořádaly Institut ekonomických studií FSV UK a Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových na jaře 2001 seminář na téma Profesor J. Krejčí a jeho přínos k vývoji ekonomického myšlení. V souvislosti s tímto tématem se však zcela překvapivě rozvinula zajímavá a svým způsobem objevná diskuse o vztahu ekonomických a sociologických metod. K této problematice se hodláme vrátit na stránkách *Czech Sociological Review*. V této chvíli se především připojujeme ke gratulantům.

-pm-

Symposium „Strukturální změny v postsocialistické střední Evropě a aktuální výzvy modernizace“

Varšavský Institut filozofie a sociologie PAV, Berlínské vědecké centrum (BZW) a Sociologický ústav AV ČR uspořádaly ve dnech 11.-13. května v Praze mezinárodní symposium na téma: „Strukturální změny v postsocialistické střední Evropě a aktuální výzvy modernizace“. Symposia se zúčastnilo 35 vědeckých pracovníků specializovaných na problémy sociální změny a teorii modernizace z 11 zemí. Na přípravě národních podkladů pro jednání symposia, zaslaných několik týdnů předem, se podíleli i další členové vědeckých týmů. Uspořádání symposia svým grantem umožnila nadace německé firmy Volkswagen.

Po zahájení představitel hostitelské instituce M. Illnera byla první část úvodního dne jednání věnována přednesu národních zpráv. Úvodní slova k teoreticky podloženým a empiricky doloženým dokumentům přednesli: P. Machonin (ČR – k textu týmové zprávy byl přiložen i kritický komentář sociologa s odlišnou orientací, J. Kellera), W. Zapf (NSR – „transformace sjednocením“), Z. Spéder (Maďarsko), W. Adamski (Dynamika strukturálního konfliktu v procesu systémové změny). Polské přípravné materiály obsahovaly i studii o procesech meritokratizace (H. Domański) a o problematice politického systému (Wnuk-Lipiński a A. Rychard), jejichž mluvčí s úvodními slovy vystoupili druhý den jednání. O

problémech slovenské transformace a modernizace mluvil J. Bunčák, jehož vhodně doplnila komparativní studie o vývoji sociální struktury v Česku a na Slovensku, předložená M. Tučkem.

Zbývající část prvního dne jednání byla naplněna vystoupeními osmi nezávislých expertů, z nichž někteří předem zaslali i své vlastní studie o problémech, vztahujících se k tématu symposia. E. Allardt (Finsko – s kritikou jednostrannosti modernizačního přístupu), C. Haerpher (Rakousko, Velká Británie), J. Juchler (Švýcarsko – s uplatněním historického přístupu), G. Lengyel (Maďarsko), D. Martin (Francie – s rozsáhlou analýzou brzděného procesu modernizace), J. Musil (ČR – s teoreticko-metodologickou úvahou), Klaus Müller (SRN – s kritikou jednostranně ekonomicko-institucionálního přístupu k transformaci neoliberální proveniencí, prosazovaného mezinárodními finančními institucemi) a H. Steiner (SRN) přednesli komentáře k předem zaslaným textům i své zobecňující úvahy, opírající se o své specializace a teoretické orientace.

Na pouze předběžné odpovídání dotazů a první výměny názorů navázala v následujících dnech názvem setkání avizovaná „hostina ducha“ – totiž svobodná, ničím nebrzděná vzájemně kritická i v leccem souhlasná diskuse téměř všech účastníků zasedání, v níž se objevily i četné prvky nového poznání, založeného předchozím teoretickým i empirickým bádáním různé orientace. Regulována byla jen přibližným naznačením okruhů diskuse ve čtyřech